

Jak se naučit milovat žraloky: Rozhovor s Erichem Ritterem

Erich Ritter je skutečně „Konrádem Lorenzem“ žraloků. S doktorátem z *behaviorální ekologie* je jediným profesionálem, který se specializuje na interakce mezi lidmi a žraloky. Ritterovým hlavním předmětem studia je řeč těla žraloků, obzvláště pak příčiny, kvůli kterým žralok zaútočí. Díky tomu, jak popsal možné důvody žraločích útoků, se v tomto odvětví výzkumu otevírají zcela nové možnosti.

Doktor Erich Ritter je ve svých 57 letech ředitelem SharkSchool™, která se zabývá výukou správné interakce se žraloky. Je výkonným ředitelem mezinárodní organizace sdružující oběti žraločích útoků SAVN™ (Shark Accident Victim Network) a uznávaným instruktorem potápění DAN.

- Pane Rittere, jakým způsobem jste se jako chlapec narozený ve Švýcarsku dostal ke studiu mořského prostředí?

Když jsem vyrůstal, sledoval jsem televizní seriály Mořský lov (Sea Hunt) a Můj přítel delfín (Flipper). Následovala Cousteauova show o podmořském světě a knihy Hanse Hasse. Když mi bylo osm, jeli jsme na Malorku, kde jsem poprvé uviděl moře. Dodnes si pamatuji, jak jsem byl uchvácen! Navíc jsem vyrůstal u Curyšského jezera, takže jsem se do vody prostě zamiloval...

- A kdy se u vás objevila taková vášně pro žraloky?

Zájem o žraloky přišel již s prvními snímky, které jsem viděl v televizi. Tehdy mi bylo sedm let. Samotná existence těchto stvoření mě fascinovala, ale hned od začátku mě rozčilovalo, že popis televizního

komentátora vůbec neodpovídal tomu, co ve mně pohled na žraloky vyvolával. V tu chvíli se ve mně probudilo cosi, co jsem nebyl schopen vysvětlit. Když mi bylo deset let, četl jsem knihu „Doktor Dolittle“ o lékaři, který porozumí řeči zvířat, a od té doby jsem si byl jistý, že lidé si se zvířaty mohou porozumět. V té chvíli jsem také měl jasno, co chci dělat, až budu dospělý. Do omrzení jsem všem vykládal o svém zaujetí žraloky, a že se chci v budoucnosti stát „lékařem žraloků.“

- V současné době koluje mnoho novodobých legend o žralocích. Které z nich byste označil za nejbláznivější?

Nejlegračnější je pravděpodobně historka o tom, že Megalodon nevymřel a stále se toulá v hlubinách oceánů, nebo o tom, že žraloci mají špatný zrak a vidí pouze černobíle.

- Jaká budoucnost čeká podle vás čeká tato fascinující zvířata?

Obávám se, že velmi temná. Největší ekologická časovaná bomba, kterou je třeba řešit tady a teď, je nadměrný lov žraloků. I když často slyšíme, že co se týče zániku žraloků, nacházíme se v čase za pět minut dvanáct, ve skutečnosti dvanáctá již dávno udeřila. Škody, které již byly nadměrným lovem způsobeny, nelze zmírnit kvótami, ale pouze neomezeným celosvětovým moratoriem na lov žraloků.

- Jaký byl nejkrásnější moment ve vaší potápěčské kariéře?

Bylo to při jednom z mých prvních bezpřístrojových ponorů s bílými žraloky. Bylo dost špatné počasí, nad mořem visely temné mraky a pršelo, ale potřebovali jsme ještě udělat nějakou práci. Zhruba 10 minut jsem interagoval se samicí bílého žraloka, když se ke mně začala čelně blížit. Zaměřil jsem se na její oči, což je velmi důležité, pokud interagujeme se žraloky, a ona mi pohled opětovala. Když plula asi metr ode mě, sluneční paprsek pronikl vodou a padl přímo na její oko. Tehdy jsem poprvé viděl, že oči těchto žraloků nejsou černé, ale modré. Krásně temně modré.

„Škody, které již byly nadměrným lovem způsobeny, nelze zmírnit kvótami, ale pouze neomezeným celosvětovým moratoriem na lov žraloků.“

- A kdy jste se nejvíce obával?

Nemůžu říci, že bych se někdy v blízkosti žraloků bál o svou bezpečnost. Je pravda, že je poněkud znepokojující, pokud je špatná viditelnost a člověk pouze cítí, že pár metrů od něj je velký žralok, které nevidí. Podobné je to při interakcích se žraloky v noci bez použití světla, pouze za svitu měsíce a hvězd.

- Již dlouhou dobu se zabýváte bezpečností potápění, jste členem DAN a instruktorem kurzů pro poskytnutí první pomoci potápěčům za použití kyslíku (oxygen provider). Jakým způsobem by podle vašeho názoru mohlo být docíleno zvýšení bezpečnosti potápěčů?

Zaměřil bych se na prevenci proti žraločímú kousnutí. Lidé by měli pochopit, že pokud je žralok kousne, je to především následek jejich špatného chování pod vodou. Velmi bych uvítal, kdyby vznikl povinný program pro začínající potápěče, ve kterém by se vyučovalo správné chování v přítomnosti žraloků.

Neexistuje nebezpečný žralok, ale situace, které sami pod vodou vytváříme, mohou být nebezpečné. Vyhlídky žraloků do budoucna budou tím lepší, čím více potápěčů to pochopí a pozná v průběhu vlastní interakce se žraloky jejich povahu. Vzdělání a uvědomění potápěči by tak mohli rozšiřováním povědomí o skutečné povaze žraloků učinit pravděpodobně to nejdůležitější pro jejich ochranu. Nikdy jsem se nesetkal s potápěčem, který by se nechtěl s lidmi, kteří nemají s potápěním zkušenost, podělit o svoje znalosti o žralocích.

„Neexistuje nebezpečný žralok, ale situace, které sami pod vodou vytváříme, mohou být nebezpečné.“

- Měl byste nějaké užitečné rady pro potápěče, kteří by se chtěli se žraloky setkat, ať již se potápějí s přístroji, nebo bez přístrojů?

Pokud se člověk cítí ohrožen, měl by se pokusit zaujmout vertikální pozici. Ať již pod vodou, nebo na hladině, snažte se co nejméně pohybovat nohama, protože žraloci porovnávají naše chování s tím, co znají a tlakové vlny naznačují, že se jedná o nějakou ocasní ploutev, kterou budou chtít prozkoumat, v některých případech i mordou. Věnujte žralokům stálou pozornost a otáčejte se k nim. Při našich výzkumech jsme zjistili, že pokud udržujeme vertikální polohu, zůstávají žraloci ve významně větší vzdálenosti, než když jsme v poloze horizontální. Pokud je žralokův zájem větší, než jeho přirozený strach, přiblíží se na vzdálenost kratší, než je jeho „vnitřní okruh“ (ve světě lidí se tento prostor nazývá personální zóna) a dostává se k nám na dotek ruky, aniž by se člověk musel nahnout, doporučuji postup ČELIT-VĚST-ODSTRČIT-POHNOUT (FACE-GUIDE-PUSH-MOVE). Buďte neustále obráceni tváří k žralokovi a navedte, případně postrčte ho kolem sebe, nebo od sebe. V případě, že tento postup nezabere a žralok se stále přibližuje, začněte se pohybovat proti němu. Žraloci nejsou na lidi zvyklí a neznají nás, proto nás budou ve chvíli, kdy se vydáme naproti nim, považovat za predátory. Pokud ani toto nezabere a bude potřeba použít drastičtější postupy, je vhodné jemně (!) se dotknout žraločích žáber. Přestože žraloci nevědí, kdo jsme, tento signál pochopí, neboť v případě, že se jeden žralok pokouší zabít druhého, útočí především na žábry.

- Jaké je vaše oblíbené místo na potápění?

Tygrí pláž na Bahamách. Miluji Tygrí pláž, protože je tam spousta různých žraloků a především žraloci

tygří. Tygři jsou jako velké děti a jejich chování bývá zcela často nepochopeno. Jsou jako dogy, které si také myslí, že jsou jen malí gaučovní psi.

Erich Ritter - fakta:

- Instruktor PADI
  - Instruktor DAN pro poskytování první pomoci s kyslíkem
  - Ph.D. z Univerzity Zürich v oboru behaviorální ekologie
  - Postgraduální výzkumný pracovník na Rosenshiel School při Univerzitě Miami
  - Ředitel SharkSchool™
  - Prezident SAVN™ (Shark Accident Victim Network), což je nezisková organizace pomáhající obětem setkání se žralokem
  - Hlavní hvězda kultovního filmu Sharkwater, držitel 40 mezinárodních cen, s Paulem Watsonem hvězda filmu Sea Shepherds
  - Badatel spolupracující s GSAF (Global Shark Attack Files) – tj, se Světovou evidencí žraločích útoků
-

<http://www.sharkwater.com/>

<http://sharkvictimnetwork.org/>

<http://www.sharkschool.org/>